

Plan og strategier

[Helse- og omsorgsplan 2021-2033](#) ble vedtatt i september 2021. Molde kommunestyre ba i tillegg om at det utarbeides en langsiktig strategi for utvikling, lokalisering og dimensjonering av kommunale institusjoner og botilbud. Dette arbeidet er forsinket da vi ikke har lykket med å rekruttere til stillingen. Per september 2022 er anskaffelsen lagt ut på anbud.

Helse- og omsorgsplanen er en strategisk plan med et 12-årsperspektiv, og skal vise den retning helse- og omsorgstjenestene må ta for å kunne utvikle fremtidsrettede og bærekraftige tjenester for innbyggerne.

Det er definert fire satsingsområder i planen:

- tidlig innsats og forebygging
- samskaping og samhandling
- dimensjonering og utvikling av tjenestetilbud
- rekruttering og kompetanse

Sektoren har utarbeidet en overordnet virksomhetsplan for helse og omsorg. Dette er en handlingsdel til helse- og omsorgsplanen og skal vise hvordan sektoren arbeider med tiltak knyttet til de fire satsningsområdene i planen. Tiltak som krever politisk prioritering i form av økonomisk bevilgning, vil bli innarbeidet i framtidige budsjett og økonomiplaner.

Helse- og omsorgsplanen må også ses i sammenheng med andre plandokumenter slik som: ruspolitisk handlingsplan, veteranplan, handlingsplan mot vold i nære relasjoner, barne- og ungdomsplan og frivilligplan med flere.

Sektoren planlegger etablering og oppstart av interkommunal legevaktsentral i løpet av 2023. Legevaktformidling er en tjeneste som hittil har vært kjøpt fra helseforetaket, men som kommunene må overta i forbindelse med nytt sykehus Nordmøre og Romsdal (SNR).

Oppfølging av helse- og omsorgsplan 2021–2033 – strategier for å komme i økonomisk balanse

På grunn av uløste utfordringer, samt rammereduksjoner, vil årene framover også bli økonomisk krevende. Rammeøkninger på grunn av befolkningsendring i økonomiplanperioden skal i utgangspunktet disponeres til nye tjenestemottakere. Rammeendringer på grunn av demografi må trolig bidra til finansiering av sektorens rammereduksjoner dersom det skal oppnås økonomisk balanse.

Det forventes at antall brukere vil øke ut over det økonomiske handlingsrommet. Det må derfor tenkes nytt i tjenesteproduksjonen. Flere tjenester på lavere nivå i omsorgstrappen må på plass slik at innbyggerne kan bo lengre hjemme, og av samme grunn må det satses stort på helse- og mestringsteknologi. Det foreslås derfor tiltak som kan bidra til at sektoren kommer i økonomisk balanse og får en bærekraftig økonomi, samtidig som en leverer tjenester på rett nivå til innbyggerne.

Hovedutvalg for helse og omsorg behandlet 15. august 2022 sak 23/22 – signal fra hovedutvalg til budsjett 2023 og økonomiplan 2024–2026. I saksframlegget var det blant annet foreslått en reduksjon

av sykehjemsplasser, samt ulike tiltak innen institusjonsdrift, tjenester til hjemmeboende og innen aktiviserings- og dagtilbud. Utvalget vedtok følgende i saken:

Hovedutvalg for helse og omsorg ber kommunedirektøren om en mer målrettet utvikling av et omsorgstilbud i tråd med vedtatte helse- og omsorgsplan med en vridning av ressursene til forebygging og tidlig innsats. «Lengst mulig i eget hjem» og et mer balansert helse- og omsorgstilbud basert på «laveste effektive omsorgsnivå» skal gjennomsyre tjenesteutviklingen:

- Fortsette arbeidet med å balansere omsorgstrappa for å kunne redusere behovet for langtidssykehjemsplasser. Målet er å ha den dekningsgraden som er mest hensiktsmessig for innbyggerne i kommunen og driften i sektoren.
- Tilby mer rehabilitering, bedre hjemmesykepleie og tilpasset hjemmehjelp for de som fortsatt kan bo i eget hjem.
- Tilrettelegge for flere heldøgnsbemannede bofellesskap og bokollektiv med oppdatert velferdsteknologi for å avlaste presset på sykehjemsplasser.
- Molde kommune må i størst mulig grad samle korttidsplassene på Kirkebakken og Råkhaugen omsorgssenter.
- Strukturen for Bo- og habiliteringstjenesten må optimaliseres for å kunne utnytte personalressursen på en bedre måte

Kostra nøkkeltall helse- og omsorgstjenester for sammenligning med andre kommuner 2021

	Molde	Kostragruppe 10	Landet uten Oslo
Generelt			
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	42,3	32,3	33,9
Sykehjem			
Dekningsgrad, plasser i institusjon i pst. av innbyggere 80 år og over (prosent)	18,8	15,2	15,3
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	13,6	10,4	10,9

Tabellen over viser at Molde kommune bruker en større andel av utgiftene sine på omsorgstjenester enn begge sammenligningsgruppene. Molde har en høyere dekningsgrad av sykehjemsplasser, samt en større andel eldre som bor på sykehjem enn sammenligningsgruppene. Nøkkeltallene viser at sektoren har et innsparingspotensial i forhold til sammenlignbare kommuner og da spesielt innenfor sykehjemsdriften.

Telemarksforskning presenterte i september 2022 en analyse av økonomi og fremtidig tjenestebehov i Molde kommune. Analysen viste at pleie- og omsorgsområdet i Molde kommune brukte 141,0 mill. kroner mer enn det behovet for tjenester i utgangspunktet skulle tilsi. Spesielt har institusjonsdriften i Molde kommune et stort merforbruk, men det er også merforbruk innenfor tjenester til hjemmeboende og innen aktiviseringstjenester. Samtidig viser analysen at Molde kommune vil få en markant økning i antall eldre i årene fremover.

Endring av antall sykehjemsplasser

Molde kommune har i dag 298 sykehjemsplasser etter reduksjon av 16 plasser ved Kirkebakken omsorgssenter våren 2022. Molde kommune ville hatt en dekningsgrad på 17,8 prosent dersom en hadde hatt 298 plasser i 2021, mens sammenligningsgruppene lå på 15,2 prosent og 15,3 prosent. Dekningsgrad for sykehjem angir hvor mange sykehjemsplasser kommunen har til personer som er 80 år eller eldre.

For at Molde kommune skal kunne nå målet om bærekraftige tjenester må antall sykehjemsplasser reduseres til fordel for flere tjenester på lavere nivå i omsorgstrappen. Det foreslås derfor en reduksjon av 24 plasser fra dagens 298 plasser til 274 plasser. Forslaget er tenkt gjennomført ved en reduksjon av plasser på institusjonene Glomstua (-10), Midsund (-6) og Nesset (-8).

Sykehjem	Plasser 2022	Plasser 2023	Endring
Kirkebakken	32	32	
Råkhaugen	52	52	
Glomstua	48	38	-10
Bergmo	47	47	
Kleive	24	24	
Skåla	17	17	
Midsund	30	24	-6
Nesset	48	40	-8
Sum	298	274	-24

Kommunen vil etter denne endringen få en dekningsgrad på 15,5 prosent i 2023. Molde kommune vil da få omtrent samme dekningsgrad som sammenligningsgruppene var på i 2021.

Når denne endringen gjennomføres vil en ha totalt 48 ledige rom fordelt på Råkhaugen sykehjem (24) og Glomstua sykehjem (10), Midsund (6), Nesset (8). En kan dermed senere justere antall plasser forutsatt nok personell og tilstrekkelige ressurser.

Reduksjon av sykehjemsplasser finansierer sektorens rammetrekk på 12,2 mill. kroner for 2023. I tillegg innføres det en fordelingsmodell av budsjettmidlene for å bedre kunne oppnå balanse i sykehjemsdriften. Fordelingsmodellen er også en del av harmoniseringsarbeidet for nye Molde kommune.

Reduksjon av sykehjemsplasser er tenkt gjennomført trinnvis når det blir ledige plasser. Eventuell flytting mellom institusjoner vil skje i dialog med bruker, pårørende og tjenesten. Endringen er tenkt gjennomført ved omplassering av ansatte til vakante stillinger i sektoren. Sykehjemmene har i dag store utfordringer med å skaffe nok kvalifisert personell. Den største utfordringen med å holde dekningsgraden oppe vil trolig være å skaffe nok fagfolk til å bemanne institusjonene.

Det er også nødvendig å foreta en gjennomgang av kriterier for tildeling av sykehjemsplass og bemannede bofellesskap. Justering mellom antall langtidsplasser, korttidsplasser og rehabiliteringsplasser kan også bli nødvendig dersom behovet endrer seg. Det er også behov for at omsorgsenhetene i større grad tar i bruk velferdsteknologi, noe som kan bidra til redusert bruk av personalressurser spesielt på nattbemanning.

Samtidig foreslås det kompenserende tiltak. I gjeldende økonomiplan er det lagt inn 2,9 mill. kroner i 2023 og ytterligere 9,5 mill. kroner i 2024 til styrking av tilbud i omsorgstrappens nederste trinn, ulike lavterskel- og aktivitetstilbud, bruk av helse- og mestrings teknologi, hverdagsrehabilitering, styrking av hjemmetjenester, dagsentertilbud med videre. Denne bevilgningen vil også bidra til å redusere sektorens merforbruk ettersom det allerede er startet opp slike tjenestetilbud som mangler finansiering.

Andre tiltak for å oppnå økonomisk balanse:

1. Bo- og habiliteringstjenesten rapporterte per august 2022 en negativ årsprognose på 68,0 mill. kroner. Gjennomgang av tildelings- og vedtakspraksis, samt vurdering av samordningseffekter blir prioriterte oppgaver fremover. Det arbeides også med innføring av digitale arbeidslister for økt kvalitet på dokumentasjon i pasientjournal. Målet er å få et faktabasert beslutningsgrunnlag for best mulig fordeling av tilgjengelige ressurser.
2. Helse- og mestrings teknologi må implementeres fullt ut i tjenesten. Her jobbes det nå systematisk fra enhet til enhet for å få det inn som et ordinært tjenestetilbud. Det er avsatt en ressurs som kan jobbe dedikert med dette, samt tilsatt en egen hjelpemiddeltekniker.
3. Sektoren har gjennomført et rekrutteringsprosjekt i 2022. En vil i 2023 arbeide videre med tiltak i perspektiv beholde, videreutvikle og rekruttere.
4. Gjennomgang av nattjeneste i kommunen for å se på samordningseffekter samt økt bruk av helse- og mestrings teknologi.
5. Kontinuerlig fokus på nærværsfaktorer for å redusere og forebygge fravær.
6. Ny modell for hverdagsrehabilitering implementeres fra høsten 2022. Målet er å forebygge og utsette behovet for tjenester samt at brukerne opplever hverdagsmestring.
7. Arbeidsgruppene «Modell for tverrfaglig innsats» og «Redusere antall døgn per korttidsopphold» videreføres. Målet er å oppnå økt egenmestring hos tjenestemottakere samt redusere antall liggedøgn på sykehuset som en må betale for utskrivningsklare pasienter.
8. Molde helse og mestringsarena åpnes våren 2023. Kommunen skal tilby tidsriktig, effektiv og tilgjengelig hjelpemiddelvaltning som legger til rette for aktiv samhandling med aktører innenfor hjelpemiddelformidling. Målet er at innbyggere i Molde kommune kan bo lenger hjemme og utsetter/reduserer behov for kommunale tjenester.